

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Економіка суб'єктів господарювання

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

Спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

КРЕМЕНЧУК 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., проф. Ольга МАСЛАК
PhD з економіки, ст. викл. Ярослава ЯКОВЕНКО

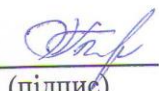
Програма затверджена на засіданні кафедри економіки

Протокол від “ 30 ” 08 2022 року № 1

Зав. кафедрою проф. Ольга МАСЛАК
(підпис) (ініціали, прізвище)

Обговорено та рекомендовано до видання методичною комісією КрНУ за спеціальністю: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Протокол від “ 27 ” 09 2022 року, № 2

Голова доц. Валентина ГЛУХОВА
(підпис) (ініціали, прізвище)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предмет навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Економіка суб'єктів господарювання» охоплює всі ключові розділи прикладної економіки, організацій та забезпечення ефективною господарювання на рівні основної структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з широкою кола питань функціонування підприємства в ринкових умовах господарювання. Навчальна дисципліна покликана ознайомити здобувачів з усім комплексом питань, що виникають у процесі діяльності суб'єктів господарювання у сучасній економіці України, сформуванню уявлення про місце та значення підприємств в економічному розвитку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» є формування у здобувачів сукупності знань та навичок використання наукового інструментарію теорії та практики господарювання, конкретних форм і методів управління, принципів формування й використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів, організацій та ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» є: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень; теорії та практики управління діяльністю суб'єктів господарювання; вивчення видів і організаційно-правових форм підприємницької діяльності; опанування основних методів розрахунку ефективності використання ресурсів підприємства; розкриття шляхів формування конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

1.3. Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні

для подальшої професійної діяльності:

- ЗК 01 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 02 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 06 - здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 07 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК 08 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 09 - здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК 10 - здатність працювати у команді;
- ЗК 11 - здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК 12 - здатність працювати автономно;
- СК 01 - здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- СК 05 - здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- СК 10 - здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;
- СК 11 - здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни забезпечує формування таких **програмних результатів:**

- ПР 01 - знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- ПР 10 - ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;
- ПР 12 - використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;
- ПР 13 - володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- ПР 16 - застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- ПР 17 - визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
- ПР 18 - демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
- ПР 19 - виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (в т. ч. лекції – 26 год, практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.), 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

1. Соціально-економічна характеристика підприємництва.
2. Еволюція наукових теорій економіки підприємства та їх загальна характеристика.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

1. Створення підприємства і порядок його реєстрації..
2. Особливості функціонування малого підприємства.

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єктів господарювання

1. Вплив зовнішнього середовища на діяльність суб'єктів господарювання.
2. Макросередовище функціонування та його основні чинники.

Тема 4. Структура та управління підприємством

1. Поняття і сутність системи управління підприємством.
2. Функції управління підприємством.
3. Методи управління діяльністю підприємства.
4. Організаційні структури управління підприємством.
5. Корпоративне управління.

Тема 5. Ринок і продукція

1. Конкурентоспроможність товару та її показники.
2. Товарна і цінова політика підприємства.

Тема 6. Планування діяльності суб'єктів господарювання

1. Прогнозування розвитку суб'єктів господарювання.
2. Методологічні основи планування.
3. Стратегія розвитку і бізнес-плани підприємств (організацій).
4. Тактичне та оперативне планування діяльності.

Тема 7. Персонал, продуктивність і оплата праці

1. Продуктивність праці персоналу.

2. Мотивація трудової діяльності працівників.
3. Оплата праці: сутність, функції, державна політика, загальна організація.
4. Застосовувані форми та системи оплати праці робітників виробничих підприємств.
5. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.
6. Участь працівників у прибутках підприємства (організації).

Змістовий модуль 2. Результати та оцінка ефективності діяльності суб'єктів господарювання

Тема 8. Інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання

1. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності.
2. Класифікація інвестицій.
3. Структура і планування капітальних вкладень.
4. Оцінювання економічної ефективності інвестицій.

Тема 9. Інноваційна діяльність суб'єктів господарювання

1. Загальна характеристика інноваційних процесів
2. Науково-технічний прогрес, його загальні та пріоритетні напрями
3. Організаційний прогрес.
4. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень.

Тема 10. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

1. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.
2. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
3. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.
4. Формування та використання виробничої потужності підприємства.

Тема 11. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

1. Операційна діяльність та принципи її організації.
2. Характеристика різних типів виробництва.

3. Способи поєднання операцій технологічного циклу.

4. Забезпечення якості продукції.

Тема 12. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

1. Трансформація і реструктуризація підприємств.

2. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.

3. Рекомендована література

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Харків: ХНУВС. – 2017. 192 с.
2. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. URL: https://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf
3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2019. – 864 с. розділ 15.1. – с. 398-404.
4. Економіка підприємництва: підручник/ за ред. д.е.н., проф. Л.В. Фролової. – Одеса: Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
5. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина I (розділ: Управління проектами)/ За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І. – Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2015. 736 с.
6. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. підручник. / За заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л.М. Таранюка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
7. Посохов І. М. Дюжев В. Г., Сусліков С. В., Тимофєєва К. О. Економіка підприємства: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». – Харків: НТУ «ХП», 2016. 380 с.
8. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Київ: НаУКМА, 2018. - 343 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15771>
9. Соломіна Г. В. Економіка підприємства : практикум. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.
10. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запхляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства : навчальний посібник. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 377 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4873>

Допоміжна

1. Бойчик І. М. Економіка підприємств : Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2016. 378 с.
2. Гришко Н.Є. Розвиток методичного інструментарію управління техніко- технологічною підсистемою економічної безпеки машинобудівного підприємства. Ефективна економіка. – 2015. – № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
3. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. – 51 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/5476>
4. Маслак О.І., Гришко Н.Є., Маслак М.В. Сценарії розвитку трансферу технологій промислових підприємств при забезпеченні стратегічної стійкості в умовах євроінтеграційних процесів. Європейська інтеграція: пріоритети стратегічного розвитку національного господарства України: колективна

монографія за заг.ред. Почтовюка А.Б. Кременчук : Видавець СВД Олексієнко В. В., 2020. 358 с.

5. Маслак О.І., Гришко Н.Є., Маслак М.В., Пирогов Д.Л. Information analytical provision in formation of innovational projects portfolio of enterprises in the context of safety-oriented management// Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2020. - №2 (33). С. 205-214. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/206610/207496>

6. Маслак О. І., Яковенко Я. Ю., Сокурєнко П. І. Теоретичні і практичні аспекти стійкого розвитку підприємств в умовах невизначеності економічного середовища. Молодий вчений. – 2017. – №4(44). С. 710-715.

7. Новікова М. М., Кондратенко Н. О., Боровик М. В та ін. Теоретичні основи забезпечення якості прийняття управлінських рішень в умовах європейської інтеграції : монографія. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2020. 335 с.

8. Розвиток суб'єктів господарювання України: сучасні реалії та перспективи: колективна монографія / за заг. ред. Л.М. Бандоріної, Л.М.Савчук. – Дніпро: Пороги, 2017. 488 с.

9. Синяєва Л.В., Радченко Н.Г., Яцух О.О. Механізм кредитування суб'єктів господарювання аграрного сектору в Україні: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 220 с.

10. Maslak O., Grishko N., Ishchenko S., Maslak M Enterprise economic behavior: essence, classification, principles. Security of the XXI century: national and geopolitical aspects. Collective monograph. In edition I. Markina, Doctor of Sciences (Economics), Professor. Nemoros s.r.o. Prague, 2019. P. 187-197.

11. Maslak O.I. The optimization of the management mechanism of the intellectual capital of Ukraine. Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2018. – № 1. С. 169–183.

12. Maslak O.I., Grishko N.Ye., Hlazunova O.O., Vorobiova K.O. Approaches to the management of the costs of innovation activity of mining enterprises: aspects of economic security/ Науковий вісник НГУ. – 2017. – № 5. С. 137–145.

13. Maslak O.I. Grishko N.Ye., Hlazunova O.O., Vorobiova K.O., Maslak M. V. Developing the intra-firm technology transfer system at the industrial enterprise based on matrix approach. Problems and Perspectives in Management. – 2017. – Volume 15. – Issue 3. p. 242–252.

14. Kasych A., Vochozka M., Yakovenko Y. Diagnostics of the stability states of enterprises and the limits of their tolerance. Quality – Access to Success, Vol. 20 Issue 172, p. 3-12.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Річна фінансова звітність підприємств. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. Офіційний сайт. URL: Режим доступу: [http:// www.smida.gov.ua/](http://www.smida.gov.ua/)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Методи навчання: словесний метод (лекція, зокрема, на основі проблемного викладу), дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

6. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, тестові завдання, задачі, ситуаційні завдання.